

СИЛАБУС навчальної дисципліни «ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНА СПРАВА»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	206 Садово-паркове господарство
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство»
Курс, семестр	4 курс, 8 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3,5 Загальна кількість годин – 105, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 20 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології, Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля
Контактні дані розробника (-ів)	<i>Викладач:</i> ГАЛИЦЬКА Марина Анатоліївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, Контакти: ауд. 43 (навчальний корпус № 1) e-mail: maryna.galytska@pdau.edu.ua , Сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/galytska-maryna-anatoliyivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обовязкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Озеленення населених пунктів.
Компетентності	- інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю і невизначеністю умов. - загальні: ЗК09. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища. - фахові: ФК11. Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.
Результати навчання	РН 13. Результативно працювати у колективі.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
ОК передбачає набуття наступних загальних компетентностей: здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії. Навички <i>soft skills</i> формуються під час комунікації та роботи в команді на практичних заняттях; здатність брати на себе відповідальність, управляти своїм часом, розуміння важливості кінцевих термінів формується під час виконання завдань самостійної роботи; здатність логічно і системно мислити, креативність формується під час підготовки презентацій, рефератів, доповідей.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Набуття майбутніми фахівцями комплексу знань щодо теоретичного та практичного підґрунтя охорони природи, організації, планування та проведення природоохоронної діяльності, формування у здобувачів вищої освіти системного екологічного мислення та навичок прийняття оптимальних управлінських рішень в галузі заповідної справи, ефективності природоохоронної діяльності та збалансованого ведення лісового, мисливського та садово-паркового господарства в межах наявних, а також створення нових об'єктів і територій природно-заповідного фонду.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Сутність природно -заповідної справи Історія становлення заповідної справи як науки Тема 2. Поняття про природно-заповідний фонд (ПЗФ) України, особливості його формування та управління Тема 3. Класифікація територій та об'єктів природнозаповідного фонду Міжнародним союзом охорони природи (МСОП) Тема 4. Управління та правове забезпечення функціонування природно-заповідного фонду Тема 5. Природні та біосферні заповідники Тема 6. Національні природні парки Тема 7. Регіональні ландшафтні парки. Тема 8. Природно-заповідні об'єкти колекційно-паркового типу	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
Словесні: лекція, пояснення, бесіда; наочні: ілюстрування; практичні методи: практичні роботи, конспектування, підготовки реферату; методи формування пізнавальних інтересів: метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти; метод усного контролю: бесіда, доповідь. Самостійна робота без контролю викладача: завдання самостійної роботи. Методи з розвитку соціальних навичок: презентації, доповіді, робота в команді.	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведена у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних, лабораторних занять із метою перевірки рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу, підготовленості до виконання конкретних завдань і виконання самостійної роботи. Поточне оцінювання має забезпечити ефективний зворотний зв'язок для здобувача вищої освіти та надати йому можливість використовувати отримані результати для покращення своїх показників під час наступного оцінювання. Семестровий контроль проводиться у формі екзамену за розкладом згідно з графіком навчального процесу. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання на дату семестрового контролю. Здобувачу вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку (FX) або не був допущений до семестрового контролю,

	дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Ліквідація здобувачем підсумкової академічної заборгованості здійснюється згідно з графіком ліквідації підсумкової академічної заборгованості. Здобувач вищої освіти, який одержав під час семестрового контролю оцінку F за ЄКТС, проходить повторне вивчення навчальної дисципліни за індивідуальною програмою. <i>Повторне проходження контрольного заходу</i> для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із кожної навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту, за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною. Повторне проходження контрольного заходу для підвищення позитивної оцінки з навчальної дисципліни здійснюється тільки один раз із дозволу першого проректора на підставі заяви здобувача вищої освіти. Кількість навчальних дисциплін, які можна перездати здобувачу вищої освіти за весь період навчання, не повинна перевищувати чотирьох. Оцінка, отримана під час перездачі, є остаточною і не підлягає оскарженню.
- щодо академічної доброчесності	Під час вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен дотримуватись академічної доброчесності, що передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
- щодо відвідування занять	Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	Набуття програмних результатів навчальної дисципліни можливе і після успішного закінчення навчання у неформальній та інформальній освіті (платформи Coursera, Prometheus та ін.). Визнання та перезарахування результатів неформального навчання відбувається за наявності документального підтвердження (зокрема сертифікату).
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту. Заява щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційною комісією. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного

	з двох рішень:— попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента і не змінюється; — попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
Основні	
1. Попович С. Ю. Природно-заповідна справа : підручник. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2024. 392 с. 2. Гринчишин Н. М. Заповідна справа : навч. посібник. Львів : Львів. держ. ун-т безп. життєдіяльності, 2024. 145 с. 3. Мудрак О. В., Мудрак Г. В. Заповідна справа : навч. посібник. Київ : Олді-Плюс, 2020. 635 с. 4. Бургаз О. А., Грудєв П. Х., Кур'янова С. О. Заповідна справа : конспект лекцій. Одеса : Одеський державний екологічний університет, 2022. 150 с. 5. Савчук Л. А. Заповідна справа : конспект лекцій / Л. А. Савчук. [Електронне видання], 2022. 6. Заповідна справа : навчально-методичний комплекс з дисципліни / уклад. Н. В. Максименко. Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2022. 40 с.	
Допоміжні	
1. Андрієнко Т.Л. Система категорій природно-заповідного фонду України та питання її оптимізації. Т.Л. Андрієнко, В.А. Онищенко, М.Л. Клєстов, О.І. Прядко, Р.Я. Арап. Київ: Фітосоціоцентр, 2021. 60 с. 2. Всеєвропейська стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (переклад українською мовою). Київ: Авалон, 2023. 52 с. 3. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення. Довідник. К., 2021. 240 с. 4. Земельний кодекс України від 13 березня 1992 р. ВВР України. 1992. № 25. С.354 5. Червона книга України. Рослинний світ. К.: Укр. енциклопедія, 1996. 608 с. / [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://books.google.ru/books?isbn=9663822368 6. Червона книга України. Тваринний світ. К.: Укр. енциклопедія, 1996. 460 с. / [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Червона_книга_України 7. Горб К.М. Теорія та практика організації території особливої охорони: Навч. посіб. Дніпропетровськ: ДДУ, 2022. 8. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., МАСІКЕВИЧ Ю.Г., СОЛОДКИЙ В.Д та ін. Управління природоохоронною діяльністю. Харків: НТУ «ХПІ», 2022. 304 с.	
Інформаційні ресурси	
1. merg.gov.ua – Міністерство екології та природних ресурсів України 2. http://zakon.rada.gov.ua/ – Законодавство України 3. http://www.kmu.gov.ua/control/ – Урядовий портал 4. http://pzf.menr.gov.ua – Природно-заповідний фонд України 5. http://biomon.org – Моніторинг біорізноманіття в Україні. 6. http://nature.land.kiev.ua – Природа України. 7. Блог Олега Листопада / http://pryroda.in.ua/lystopad/tag/step/ 8. Державне управління екології та природних ресурсів України в Херсонській області. http://www.selena.ua/ecolg 9. Екологія наземних екосистем / http://www.terreco.univ.kiev.ua/ 10. Екосистема Азовського моря / http://amber/rnd/runnet.ru/azoveco 11. Природа України / http://nature.land.kiev.ua/ Степи України / http://pryroda.in.ua/step/1.	
Реквізити затвердження	Затверджено на засіданні кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, протокол від «01» вересня 2025 року № 1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми /Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання практичних робіт	Виконання завдань самостійної роботи	Екзамен	
Тема 1. Сутність природно -заповідної справи Історія становлення заповідної справи як науки	2	4	-	20	6
Тема 2. Поняття про природно-заповідний фонд (ПЗФ) України, особливості його формування та управління	2	4	5		11
Тема 3. Класифікація територій та об’єктів природнозаповідного фонду Міжнародним союзом охорони природи (МСОП)	2	4	-		6
Тема 4. Управління та правове забезпечення функціонування природно-заповідного фонду	2	4	5		17
	2	4			
Тема 5. Природні та біосферні заповідники	2	4	-		12
	2	4			
Тема 6. Національні природні парки	2	4	5		11
Тема 7. Регіональні ландшафтні парки.					
Тема 8. Природно-заповідні об’єкти колекційно-паркового типу.	2	4	5		17
	2	4			
Екзамен					20
Разом	20	40	20	20	100

Шкала та критерії оцінювання опитування на практичних роботах:

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Здобувач вільно орієнтується в навчальному матеріалі, дає повні, обґрунтовані та логічно послідовні відповіді; демонструє глибоке розуміння понять, класифікацій, правових аспектів і практичного значення природно-заповідної справи; наводить приклади з досвіду функціонування заповідних територій України.
1	Здобувач дає в цілому правильні, але неповні відповіді; має розуміння основних понять і закономірностей, однак допускає незначні неточності або не завжди може навести приклади; потребує уточнюючих запитань викладача.
0	Відсутнє розуміння основних понять і категорій природно-заповідної справи; Здобувач не може дати змістовну відповідь навіть за допомогою викладача.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних робіт

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Робота виконана повністю, чітко та логічно; демонструє глибоке розуміння теоретичних аспектів дисципліни; всі завдання виконані правильно, є приклади з практики функціонування заповідних територій; висновки чіткі та обґрунтовані.
3	Робота виконана в цілому правильно, але допускає незначні помилки; більшість завдань виконано, демонструється розуміння основних теоретичних аспектів; висновки правильні, але частково неповні.
2	Робота виконана частково; присутні суттєві помилки або пропуски; розуміння теоретичних основ обмежене; висновки неповні або логічно слабкі; потребує допомоги викладача.
1	Робота виконана частково, із значними помилками; більшість завдань не виконано; відсутнє розуміння теоретичних основ дисципліни; висновки відсутні або неправильні.
0	Робота не виконана або виконана формально, без дотримання вимог; практичні завдання відсутні або не мають змісту; висновки не сформульовані.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи:

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Завдання виконано повністю, ґрунтовно та своєчасно. Матеріал розкрито логічно, послідовно, з використанням сучасних наукових джерел. Є аргументовані висновки, порівняння, власні приклади або аналітичні елементи. Відсутні помилки у фактичному матеріалі, подано якісне оформлення (дотримання структури, посилання, таблиці, схеми — за потреби).
4	Завдання виконано повністю, але аналіз дещо спрощений або недостатньо глибокий. Дрібні фактичні чи стилістичні неточності, що не впливають на зміст. Оформлення здебільшого коректне, незначні недоліки. Висновки є, але менш аргументовані.
3	Завдання виконано частково або поверхнево. Використано обмежену кількість джерел; відсутній аналіз, робота носить переважно описовий характер. Є помилки у змісті або структурі. Оформлення потребує доопрацювання. Висновки нечіткі або відсутні.
2	Завдання виконано менше ніж на 50 %. Значні фактичні або логічні помилки. Робота не відповідає вимогам щодо структури, оформлення або змісту. Недостатнє використання джерел, відсутність аналізу.
1	Надано фрагментарні матеріали, що лише частково стосуються теми. Відсутня логіка викладення, структура, висновки. Грубі фактичні помилки.
0	Робота не подана або не відповідає темі взагалі.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне питання № 1	0-2	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, відповідь містить стилістичні та граматичні помилки

	3-4	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна.
	5	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Теоретичне питання № 2	0-2	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, відповідь містить стилістичні та граматичні помилки
	3-4	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна.
	5	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Теоретичне питання № 3	0-3	Несвідоме, механічне відтворення теоретичного матеріалу, присутні значні помилки, використання невірної методики розрахунків, наявність арифметичних помилок
	4-7	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна
	8-10	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Всього (максимальна)	20	

Екзамен складається з 3 теоретичних питань.

Максимальна кількість балів за екзамен – 20